

До факторів, які впливають на зростання капіталізації банків, слід віднести:

– прибуток як головний показник фінансової та інвестиційної політики банку, передумова фінансової стабільності і конкурентоспроможності банку, резерв для підвищення обсягів капіталізації. Спрямування прибутку на збільшення статутного капіталу має забезпечувати фіскальні стимули зростання банківського капіталу;

– використання досвіду іноземних країн, пов'язаного із системою нарощування їх банківських капіталів, зокрема удосконалення кадрової політики, використання стимулів для підвищення продуктивності праці керівного персоналу. Важливим є впровадження такого інструменту, як бюджетування банку та його філій, що дасть змогу збалансувати доходи і витрати банку та відшукати внутрішні резерви банку для збільшення прибутку;

– створення постійної і достовірної системи інформації, яка б забезпечувала необхідними даними про стан та обсяги інвестицій у статутний капітал банку. Цей захід передбачає нарощування банківського капіталу з метою швидкого вирішення проблем на мікрорівні;

– отримання дозволу на утворення субординованого боргу шляхом емісії облігацій;

– розроблення системи заходів, які б сприяли інвестиційній привабливості банків.

Проте в умовах кризи останні два фактори перестають діяти, оскільки загальне падіння економіки України нівелює використання подібних важелів для підвищення капіталізації. Тож постає завдання пошуку інших методів та шляхів стабілізації і зростання капіталізації українських банків.

Висновки

Капіталізація – це комплекс дій, спрямованих на реальне збільшення обсягу капіталу банків за рахунок реінвестування отриманого протягом поточного та минулих років прибутку, залучення грошових коштів та їх еквівалентів ззовні, а також шляхом концентрації та консолідації.

Основними шляхами підвищення капіталізації на сучасному етапі є підготовка і впровадження таких заходів: збільшення додаткового капіталу банку за рахунок розміщення акцій власної емісії та додаткових внесків засновників;

збільшення капіталу шляхом залучення субординованого боргу за рахунок випуску депозитних сертифікатів, банківських облігацій та єврооблігацій; розроблення системи залучення грошових коштів на фінансових ринках; зниження частки активів, що мають високий ступінь ризику.

Головним резервом для підвищення обсягів капіталізації банку залишається прибуток. Рівень прибутковості залежить як від внутрішніх, так і від зовнішніх факторів. За даних умов необхідно приділити підвищену увагу механізму управління прибутковістю банку: прогнозування, планування, реалізація плану, аналіз плану та контроль, а також постійно удосконалювати і впроваджувати нові види банківських послуг, підвищувати якість обслуговування, а ефективний механізм управління прибутком дозволить банку в повному обсязі реалізувати цілі і завдання, що стоять перед ним, сприятиме результативному здійсненню його функцій.

Список використаних джерел

1. Марцин В.С. Проблеми і шляхи підвищення капіталізації банківських установ в управлінні капіталом банку // Фінанси України. – 2007. – №2. – С. 77–88.

2. Банківський нагляд. Фінансовий стан банків / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/Bank_supervision/index.htm – Заголовок з екрану.

3. Економічні нормативи регулювання діяльності комерційного банку / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.vuzlib.net/bo_S/9-5.htm – Заголовок з екрану.

4. Вовчак О.Д. Аналіз доходів, витрат і прибутку банку. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com.ua/18100713/bankivska_sprava/analiz_dohodiv_vitrat_pributku_banku. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

5. Васюренко О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків [Текст]: навч. посібн. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата. – К.: Знання, 2006. – 463 с.

6. Міщенко В.І. Банківські операції [Текст] / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська, О.Г. Коренева. – К.: Знання, 2007. – 796 с. – (Вища освіта XXI століття).

7. Пробанки і банківську діяльність [Електрон. ресурс]: Закон України від 07.12.2000 №2121. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

УДК 336.227.8

А.В. МАКСИМЕНКО,

к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Податкові імперативи регулювання міжнародної економічної діяльності

Проведено систематизований аналіз ефективності податкового регулювання в Україні на основі рейтингів міжнародних організацій. Уточнено імперативи податкового регулювання міжнародної економічної діяльності. Оцінено можливості конвергенції національної податкової системи в ході податкової гармонізації.

Ключові слова: податкове регулювання, податкові рейтинги, міжнародна економічна діяльність, податкова конвергенція.

А.В. МАКСИМЕНКО,

к.э.н., доцент кафедры международного учета и аудита, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Налоговые императивы регулирования международной экономической деятельности

Проведен систематизированный анализ эффективности налогового регулирования в Украине на основе рейтингов

международных организаций. Уточнены императивы налогового регулирования международной экономической деятельности. Оценены возможности конвергенции национальной налоговой системы в ходе налоговой гармонизации.

Ключевые слова: *налоговое регулирование, налоговые рейтинги, международная экономическая деятельность, налоговая конвергенция.*

A.V. MAKSYMENKO,

Ph.D. in economics, Associate Professor, Kyiv National Economic University named by Vadym Hetman

Tax imperatives of international economic activity regulation

A systematic analysis of the effectiveness of tax regulation in Ukraine on the basis of ratings of international organizations is conducted. Imperatives of tax regulation of international economic activity are specified. Possibilities of convergence of the national tax system during the tax harmonization are evaluated.

Keywords: *tax regulations, tax ratings, international economic activity, tax convergence.*

Постановка проблеми. У даний час Україна переживає досить складний етап, пов'язаний з процесами глобалізації економічних відносин, внутрішньополітичною та економічною кризою. За цих обставин ефективність і результативність багатьох процесів у значній мірі визначається дієвим функціонуванням податкових механізмів, які, з одного боку, максимально стимулюють приплив іноземного капіталу, а з іншого – є важливим інструментом реалізації економічних інтересів держав на світових ринках. Це вимагає перегляду ціннісних орієнтирів та пріоритетів податкового регулювання міжнародної економічної діяльності. Зокрема, актуалізується гармонізація податкового регулювання, що є важливим елементом економічної конвергенції та проявляється у стандартизації методів податкового адміністрування, уніфікації податків, поглибленні співробітництва країн у сфері уникнення подвійного оподаткування, посиленні взаємодії та координації національних податкових політик.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Наукове підґрунтя податкового регулювання в контексті оптимізації міжнародної економічної діяльності закладено відомими вітчизняними та зарубіжними вченими – економістами. Серед зарубіжних вчених варто відзначити праці Ш. Бланкарта, У. Петті, А. Сміта, Д. Рікардо, П. Прудона, М.М. Алексеева, Дж. Сакса, Е. Ліндаля, К. Вікселя, А. Пігу, І. Озерова, Дж. Кейнса, М. Уейденбаума, А. Вернса, Г. Стайна, У. Фелнера, Г. Уоліча, А. Лаффера, К. Джозефа, Дж. Хау, А. Селдона. Окремі аспекти цієї проблеми ґрунтовно висвітлені в сучасній економічній літературі, зокрема у В. Андрущенко, В. Вишневецького, А. Даниленка, О. Данілова, Л. Демиденко, Я. Жаліла, Ю. Іванова, С. Каламбет, А. Крисоватого, В. Мельника, П. Мельника, С. Онишко, А. Скрипника, А. Соколовської, Л. Тарангул, В. Федосова, Л. Шаблістої, К. Швабія, С. Юрія та інших. Проте складність і багатогранність самого процесу податкового регулювання, необхідність вирішення масиву завдань, пов'язаних з гармонізацією міжнародної економічної діяльності, вимагає подальшого дослідження.

Мета статті полягає в уточненні імперативів податкового регулювання міжнародної економічної діяльності та аналізі можливостей конвергенції національної податкової системи в ході податкової гармонізації.

Виклад основного матеріалу. Українська податкова система є однією з найскладніших та найменш ефективних як у глобальному, так і в регіональному порівнянні, про що свідчать міжнародні звіти та рейтинги, дослідження українських та зарубіжних економістів, а також оцінки інвесторів.

На підтвердження даної факту наведемо дані рейтингу з легкості ведення бізнесу за 2014 рік, в якому країни ранжуються за простотою здійснення підприємницької діяльності. Висока позиція в індексі легкості ведення бізнесу означає, що регуляторний клімат країни сприяє веденню бізнесу, зокрема міжнародної економічної діяльності. Індекс є середнім показником країни по 10 індикаторами, кожен індикатор має рівну вагу. В даному аналізі особливу вагу становить один з індикаторів – оподаткування, який визначає сприятливість податкового клімату (табл. 1).

Як свідчать дані, Україна посідає в 2014 році 164-те місце в рейтингу з 189 країн. У регіональному рейтингу Україна займає четверте місце, проте з кінця. Нижче лише Боснія і Герцеговина, Таджикистан та Узбекистан. Слід зазначити, що не лише розвинені країни випереджають Україну, а й постсоціалістичні, які після розпаду СРСР мали значно нижчі стартові можливості в економічній сфері, проте змогли підняти економіку та значно підвищити якість оподаткування. (Для прикладу: Білорусія займає 133 місце, Польща – 113, а Російська Федерація – 56, що значно вище українського місця в рейтингу.) Проте, якщо простежити дані рейтингу в динаміці, слід підкреслити позитивні тенденції. У 2014 році Україна покращила свою позицію на чотири пункти (з 168 до 164-го місця в рейтингу), у 2013 році – на цілих 18 пунктів (з 183 до 168-го місця в рейтингу). Отже, Україна зробила декілька кроків вперед до спрощення податкових процедур та полегшення процесу сплати податків, зокрема податково адміністрування стало простішим і дешевшим для фірм шляхом перегляду та уніфікації податкового законодавства, зниження корпоративного прибуткового податку та уніфікації внесків на соціальне забезпечення.

Незважаючи на номінальне зменшення ставки оподаткування податком на прибуток підприємств (з 25% у 2010 році до 18% у 2014 році), тиск на бізнес посилюється. Найбільш суттєвим він став на початку 2012 року, коли впродовж перших трьох кварталів податкове навантаження на підприємства було аномально високим: ефективна ставка оподаткування становила 29, 36 та 24%, що на 4–7 відсоткових пунктів більше, ніж у 2011-році. У першому кварталі 2013 року вона ще зросла (до 41%) [2]. Це пов'язано насамперед з тим, що Україну з'їдає корупція, складна система адміністрування та велика кількість самих податків. Дисбаланс податкової системи України створюють нерівномірні податкові навантаження та, як результат, призводять до збільшення тіньового сектору економіки. Складна система адмініструван-

Таблиця 1. Рейтинг країн за легкістю сплати податків, 2014 рік

Країна	Рейтинг оподаткування	Виплати, кількість	Час, год	Податок на прибуток, %	Податок на зарплату, %	Інші податки, %	Загальна податкова ставка, %
ОАЕ	1	4	12	0	14,1	0,8	14,9
Катар	2	4	41	0	11,3	0	11,3
Саудівська Аравія	3	3	72	2,1	12,4	0	14,5
Китай	4	3	78	17,5	5,3	0,1	22,9
Франція	52	7	132	8,7	51,7	4,3	64,7
Російська Федерація	56	7	177	8	36,7	6,1	50,7
США	64	11	175	27,9	9,9	8,4	46,3
Німеччина	89	9	218	23	21,8	4,6	49,4
Польща	113	18	286	14,1	26	1,5	41,6
Білорусія	133	10	319	13,4	39	1,5	54
Японія	140	14	330	27,2	17,9	4,5	49,7
Гондурас	144	47	224	26,1	5,1	8	39,2
Україна	164	28	390	11,2	43,1	0,7	54,9

Джерело: *Paying Taxes 2014* [1].

ня є джерелом корупції і не дозволяє пересічному платникові податків виявити, як використовуються сплачені ним кошти.

Більш швидкому покращенню рейтингу ведення бізнесу заважають чотири індикатори: захист інвесторів, ведення міжнародної торгівлі, витрати на підключення до електромережі та оподаткування. Тому на даному етапі поліпшення саме цих показників має бути в пріоритеті, якщо Кабінет Міністрів України хоче реалізувати завдання ввести Україну в топ-10 країн за легкістю ведення бізнесу, яке визначив пріоритетом керівник Міністерства економічного розвитку Павло Шеремета.

Варто зазначити, що найбільшого прогресу у розвитку міжнародної економічної діяльності та міжнародних інвестиційних процесів досягли країни зі сприятливим інвестиційним кліматом, ключовим компонентом якого є на сьогодні їхні податкові системи, які, з одного боку, максимально стимулюють приплив іноземного капіталу, а з іншого – є важливим інструментом реалізації економічних інтересів держав на світових ринках. На сьогодні більшість країн із розвинутими національними податковими системами перетворилися на сьогодні на головних суб'єктів міжнародних економічних відносин та отримали практично необмежені можливості щодо диверсифікації джерел зовнішнього фінансування своїх економік, розбудови національних інвестиційних ринків та забезпечення високої ефективності процесів внутрішнього нагромадження капіталу. Саме тому пріоритетним завданням для України є підвищення ефективності податкового регулювання міжнародної економічної діяльності та трансформація податкової системи. Для цього варто частково запозичити досвід високорозвинених країн. З метою визначення вузьких місць у системі оподатку-

вання пропонується порівняння країн Європи і Центральної Азії, ОЕСР та України (табл. 2).

Як свідчать дані, завдяки проведеним змінам кількість платежів, що здійснюють підприємства України, на рік становить 28 (в 2011, 2012 роках – 135 платежів на рік, що майже в п'ять разів більше). Приблизно такою є кількість платежів у країнах Європи і Центральної Азії, а от у країнах ОЕСР – в удвічі менше. Водночас податок на виплати і зарплату в Україні удвічі перевищує цей податок у країнах Європи, Центральної Азії та ОЕСР, що змушує вітчизняні підприємства платити зарплату «в конвертах». Загалом варто зазначити, що українські індикатори (окрім податку на прибуток) значно перевищують індикатори країн Європи, Центральної Азії та ОЕСР, що вимагає трансформації податкової системи на основі міжнародного досвіду.

Оцінка податкового навантаження вимагає аналізу податкового індексу Європейської Бізнес Асоціації, складовим індикатором якого є фіскальний тиск на підприємство. Вимірювання індексу здійснювалося за шкалою від 1 до 5 (табл. 3).

Податковий індекс, як і його складові індикатори (податкове законодавство, простота адміністрування податків, фіскальний тиск та якість податкового обслуговування), знаходяться на дуже низькому рівні. Крім того, за результатами опитування Європейської Бізнес Асоціації досить велика кількість підприємств за 2012–2013 роки стикалася з проблемами фіскального тиску. На рисунку наочно відображено види фіскального тиску, з якими стикалися компанії.

З усього вищезазначеного можна зробити висновок, що податкове регулювання, як і сама податкова система, потребує реформування та змін. Для того щоб визначитись за напрямом реформ у сфері оподаткування та ведення міжна-

Таблиця 2. Індикатори системи оподаткування, 2014 рік

Індикатор	Україна	Європа і Центральна Азія	ОЕСР
Виплати, кількість	28	26	12
Час, год.	390	246	175
Податок на прибуток, %	11,2	9	16,1
Податок на виплати і зарплату, %	43,1	22,6	23,1
Інші податки, %	0,7	7	2
Загальна податкова ставка, %	54,9	38,7	41,3

Джерело: *Paying Taxes 2014* [1].

Таблиця 3. Податковий індекс Європейської Бізнес Асоціації

Показник	1 хвиля, 2011 рік	2 хвиля, II-III квартали 2012	3 хвиля, IV/2012-I/2013	4 хвиля, II-III/2013	5 хвиля, IV/2013-I/2014
Податковий індекс (інтегральний показник)	1,90	2,42	2,32	2,41	2,37
Податкове законодавство	1,76	2,32	2,25	2,21	2,08
Простота адміністрування податків	1,62	2,32	2,17	2,33	2,21
Фіскальний тиск	2,11	2,56	2,39	2,50	2,54
Якість податкового обслуговування	2,36	2,53	2,64	2,63	2,73

Джерело: EBA Tax Index [3].

Концептуальна модель механізму зростання банківського капіталу [1]

родної економічної діяльності, слід проаналізувати напрями та характер реформ, які на сьогодні здійснюють європейські країни та країни Азії.

На основі «Резюме з реформ» [4] (врахованим доповіддю «Ведення бізнесу» за 2012–2013 роки) узагальнено країни Європи і Центральної Азії, які здійснили реформи у сфері оподаткування та ведення зовнішньоекономічної діяльності (табл. 4, 5). У таблицях акцентується увага на напрями реформ, тобто сприяють вони полегшенню ведення зовнішньоекономічної діяльності, зменшуючи податкове навантаження та спрощуючи процедури чи, навпаки, ускладнюють ведення ЗЕД.

З дев'яти країн, що здійснили реформи у сфері оподаткування, шість спрямували зміни на спрощення оподаткування за рахунок скорочення частоти сплати податків, числа платежів, запровадження електронних систем оплати податку на додану вартість, податку на прибуток, земельного податку та податку на нерухоме майно, зниження ставок податків, об'єднання, або навіть скасування деяких податків. Таджикистан частково спростив та частково ускладнив оподаткування, знизив ставки податку на прибуток підприємств, об'єднав мінімальний податок на доходи підприємств з податком на прибуток, скасував податок з роздрібного продажу, проте збільшив ставки земельного та автомобільного податків. Лише Боснія і Герцеговина та Сербія ускладнили систему оподаткування, зробивши процедуру оподаткування дорожчою для підприємств. Решта країн Європи і Центральної Азії не здійснювали реформи у сфері оподаткування.

Реформи у сфері ведення ЗЕД також спрямовані на полегшення здійснення міжнародної економічної діяльності,

зокрема експортно-імпортних операцій. Розвиток і поглиблення міжнародного розподілу праці, масштабів і ролі міжнародних економічних відносин актуалізують проблеми взаємозалежності країн. Сьогодні неможливо назвати країну у світі з повною економічною незалежністю. Країни зацікавлені у стимулюванні міжнародної економічної діяльності, тому й полегшують умови ведення бізнесу та запроваджують лояльні податкові системи. Україна не є виключенням. Тому Україні слід моніторити реформи та зміни в інших країнах, щоб вибірково впроваджувати деякі з них у себе.

Різноманітність і масштаби застосування різними країнами заходів податкового регулювання визначаються специфікою національних умов соціального розвитку та політичного стану, пріоритетами економічної політики, а також рівнем впливу наслідків світової фінансової кризи. Тому розробка конкретних заходів поліпшення податкового регулювання міжнародної економічної діяльності в Україні повинна не тільки враховувати світовий досвід, а й бути жорстко пов'язаною зі специфікою національних особливостей у сфері політики, економіки, соціальної та навіть культурної сферах.

Наприклад, японська податкова система зорієнтована на специфічні особливості місцевого населення. У країні традиційно високо розвинуті правосвідомість та законслухняність, і переважна більшість громадян просто не в змозі порушити законодавство. Та сила цієї системи не в суворості покарання, а в існуючій системі контролю за платниками, при якій практично неможливо ухилитися від заповнення декларації. Безумовно, є й такі, хто ухиляється від сплати податків. Але відповідно до закону про державний контроль за

Таблиця 4. Реформи в ЄС у сфері оподаткування

Країна	Реформи у сфері оподаткування	Реформи спрощують процедури (+), ускладнюють (-)
Албанія	Спростила процедуру сплати податків за допомогою скорочення числа платежів з податку на прибуток	+
Вірменія	Спростила систему оподаткування за допомогою об'єднання в єдиний податок на дохід всіх соціальних внесків від роботодавців і працівників, а так само індивідуального прибуткового податку	+
Боснія і Герцеговина	Зробила процес оподаткування більш важким для компаній шляхом введення штрафу за недотримання вимоги про наймання мінімальної кількості працівників особливих категорій. Водночас податок на лісове господарство було тимчасово скасовано	+/-
Хорватія	Зробила процедуру оподаткування простішою для підприємств за рахунок введення електронної системи соціального страхування, зниження ставки податку на лісове господарство, а також зниження тарифу і ставки внеску в Торгову палату	+
Молдова	Запровадила електронні системи оплати податку на додану вартість, податку на прибуток, земельного податку та податку на нерухоме майно	+
Румунія	Скоротила частоту сплати податку з компаній (з щоквартальної сплати до двох виплат у рік), а також знизила ставки податку на автомобілі	+
Сербія	Зробила процедуру оподаткування дорожчою для підприємств за рахунок збільшення ставки податку на прибуток підприємств	-
Таджикистан	Оподаткування стало простіше і дешевше для підприємств завдяки зниженню ставки податку на прибуток підприємств, об'єднанню мінімального податку на доходи підприємств з податком на прибуток, а також завдяки скасуванню податку з роздрібного продажу; проте ставки земельного та автомобільного податків підвищилися	+/-
Узбекистан	Процес оподаткування спростився за рахунок скасування низки малих податків	+

Джерело: побудовано автором на основі [4].

Таблиця 5. Реформи в ЄС у сфері ведення зовнішньоекономічної діяльності

Країна	Реформи у сфері ведення ЗЕД	Реформи спрощують процедури (+), ускладнюють (-)
Азербайджан	Спростив здійснення зовнішньоторговельної діяльності за допомогою оптимізації внутрішніх процедур митного контролю	+
Хорватія	Спростила процедуру здійснення зовнішньоторговельної діяльності завдяки поліпшенню фізичної та інформаційної інфраструктури в порту Рієка та оптимізації експортних митних процедур (з метою приведення у відповідність з Європейською конвенцією про загальний транзит)	+
Латвія	Спростила здійснення зовнішньоторговельної діяльності шляхом скорочення кількості документів, необхідних для імпорту	+
Російська Федерація	Запровадила електронну систему подачі експортної та імпоротної документації, а також скоротила обсяг фізичного контролю	+
Узбекистан	Скасував необхідність реєстрації в митних органах контрактів на імпорт, скоротив тимчасові ліміти на реєстрацію банком контрактів на імпорт і експорт, а також скоротив кількість документів, необхідних для здійснення експорту	+

Джерело: побудовано автором на основі [4].

податковими порушеннями до них можуть застосовуватися різні санкції – від штрафів до карних переслідувань. Японська податкова поліція працює жорстко, послідовно і принципово, незважаючи на особи і посади. Отже, в Японії велику роль грає менталітет нації як культурна складова. Для поліпшення податкового регулювання міжнародної економічної діяльності Україні досвід Японії слід переймати, хоча й обережно, проте необхідно, адже жорсткості, об'єктивності, свідомості, послідовності і принциповості нашим податковим органам явно не вистачає.

Висновки

Удосконалення податкового регулювання міжнародної економічної діяльності в Україні має не тільки враховувати світовий досвід, а й бути жорстко пов'язаним зі специфікою націо-

нальних особливостей у сфері політики, економіки, соціальної та навіть культурній сферах. Щодо зменшення податкового тиску на вітчизняних виробників товарів і послуг (реальний сектор економіки), то слід зазначити, що в умовах обмеженості фінансових ресурсів державного бюджету та кредитних установ виважена та збалансована податкова політика є одним із найважливіших інструментів стимулювання економічної активності, що здатна забезпечити необхідні умови для економічного зростання країни та добробуту її громадян.

Реалізація податкової політики має здійснюватись за такими напрямками:

- раціоналізація структури податкової системи;
- зменшення податкового тиску на вітчизняних виробників товарів і послуг (реальний сектор економіки);
- податкова підтримка розвитку малого підприємництва;

- обмежений податковий протекціонізм;
- податкове стимулювання ефективної зайнятості населення;
- стимулювання попиту внаслідок зменшення податково-го навантаження на споживання;
- податкове стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів.

Вирішуючи проблему наповнення дохідної частини бюджету, важливо не зруйнувати стимули для розвитку підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Надмірна фіскальна спрямованість податкової політики зменшує ділову активність, що негативно впливає на динаміку ВВП, виробництва та інвестицій. Тому податковий тиск має бути помірний, щоб податки виконували не лише фіскальну, а й стимулюючу функцію.

Список використаних джерел

1. Paying taxes report 2014, PWC report – Retrieved from: <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/pwc-paying-taxes-2014.pdf>
2. Шавалюк Л. Олігархічний бізнес стає тягарем для економіки // [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Economics/88648>
3. Податковий індекс Європейської Бізнес Асоціації // [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/tax-index>
4. Резюме з реформ // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Fact-Sheets/DB14/DB14ECAFactSheetRussian.pdf>

УДК 336.14

Н.В. САВЧУК,

докторант кафедри фінансів, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Моделювання відношення торгового до платіжного балансу за допомогою полінома

У статті представлена динаміка торгового та платіжного балансів України за період 1998–2013 років із застосуванням до табличних даних природної нормалізації. Показано, що макроекономічні показники торгового та платіжного балансу пов'язані між собою таким чином, що торговий баланс являється частиною платіжного, та розглядається показник частки торгового балансу в платіжному. Представлена поліноміальна апроксимація точок відношення торгового до платіжного балансу за допомогою квадратного тричлена зі стандартною похибкою відхилення 0,7841. Прогноз має тенденцію до монотонного спадання.

Ключові слова: сальдо платіжного балансу, сальдо торгового балансу, природна нормалізація даних, апроксимація аналітичною функцією.

Н.В. САВЧУК,

докторант кафедри фінансов, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Моделирование отношения торгового к платежному балансу с помощью полинома

В статье представлена динамика торгового и платежного балансов Украины за период 1998–2013 годов с применением к табличным данным естественной нормализации. Показано, что макроекономические показатели торгового и платежного баланса связаны между собой таким образом, что торговый баланс является частью платежного и рассматривается показатель доли торгового баланса в платежном. Представлена полиномиальная аппроксимация точек отношения торгового платежного баланса с помощью квадратного трехчлена со стандартной погрешностью отклонения 0,7841. Прогноз имеет тенденцию к монотонному убыванию.

Ключевые слова: сальдо платежного баланса, сальдо торгового баланса, естественная нормализация данных, аппроксимация аналитической функцией.

The paper presents the dynamics of trade and payments balances Ukraine for the period 1998–2013 year. Using tabular data for natural normalization. It is shown that macroeconomic indicators and trade balance are interrelated so that the trade balance is part of the payment, and is considered an indicator share of trade balance of payments. Submitted by polynomial approximation points related to the trade balance by using square trinomial with a standard deviation error of 0.7841. Weather tends to be monotonous decrease

Keywords: balance of payments, balance of trade, natural normalization of data, approximation of analytic functions.

На сьогодні актуальним завданням є побудова економіко-математичних моделей прогнозування сальдо платіжного та торгового балансів. Відомо, що платіжний баланс (англ. balance of Payments) являється співвідношенням між сумою грошових надходжень, отриманих країною з-за кордону, і сумою платежів за кордон протягом певного періоду (рік, квартал, місяць) і складається на основі статистичних показників про здійснені за цей період зовнішньоекономічних дій.

Це дає можливість аналізувати зміни в міжнародних економічних зв'язках країни, масштабах і характері її участі у світовому поділі праці та ін.

Платіжний баланс – це документ, що відображає всі операції з грошима, які обслуговують зовнішньоекономічні зв'язки держави; це баланс між усіма доходами, які Україна отримує від іноземних держав у результаті зовнішньоекономічної діяльності, і всіма платежами, які вона здійснює зарубіжним державам. Облік платежів з усіх зовнішньоекономічних операцій відбувається за принципом подвійної бухгалтерії. Наприклад, гроші, які надійшли за рахунок експорту, оприбутковуються зі знаком «плюс» (як прибуток), а гроші, що йдуть за кордон (наприклад, виплата за імпорт), записуються в платіжний баланс зі знаком «мінус» (як витрати). Різниця між доходами й витратами